

jihomoravský kraj

Knihovna jako srdce obce

Mgr. Marek Sovka, náměstek hejtmana JmK,
prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D., generální ředitel MZK,
Radomír Pavlíček, předseda výboru pro regionální rozvoj JmK

Co knihovna dává obci?

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

host: Knihovna roku 2025 Obecní knihovna Mokrá-Horákov

Kde je možné získat na knihovnu prostředky?

RNDr. Iveta Macurová, Ing. Věra Konečná
host: Obecní knihovna Břežany

Proč jsme téma zařadili?

- financování je klíčovým předpokladem pro rozvoj moderní knihovny
- mnohé inovace (modernizace prostor, digitalizace, vzdělávací programy) nelze realizovat pouze z běžného rozpočtu
- promyšlené financování zajišťuje dlouhodobou udržitelnost knihoven ve prospěch celé obce



Dotační tituly Ministerstva kultury

Veřejné informační služby knihoven (VISK)

- celkem 8 dotačních titulů
- pro obecní knihovny nejzajímavější **VISK3 a VISK10**
- vyhlašovány v druhé polovině kalendářního roku (poslední výzvy proběhly v termínu 30. 9. - 10. 12. 2025)
- maximální výše dotace je do 70 % celkových nákladů projektu, minimálně 30 % dotace musí doplatit žadatel
- **minimální výše dotace je 20.000,- Kč, tzn. minimální náklady celého projektu činí 28.600,- Kč**
- realizace projektu by měla proběhnout v průběhu kalendářního roku, kdy je dotace schválena
- informace na: [Literatura a knihovny | mkcr.cz](https://literatura.aknihovny.mkcrcz)



Dotační tituly Ministerstva kultury

Knihovna 21. stolení (K21)

- program Kulturní aktivity
- vyhlašovány v druhé polovině kalendářního roku (v loňském roce stejně jako projekt VISK)
- maximální výše dotace je do 70 % celkových nákladů projektu
- minimální výše dotace je 20.000,- Kč
- **žadatel může předložit maximálně 3 projekty**
- realizace projektu by měla proběhnout na území ČR v průběhu kalendářního roku, kdy je dotace schválena
- program má závazné indikátory
- informace na: [Literatura a knihovny | mkcr.cz](http://Literatura.a.knihovny|mkcr.cz)



Dotační tituly z EU

KULTURA - KNIHOVNY - SC 5.1 (CLLD)

- Aktivita: Rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven vyhlášená Ministerstvem pro místní rozvoj ČR dne 26. 6. 2023
- žádat mohou obce a organizace zřizované nebo zakládáné obcemi
- **žadatelé musí územně působit v MAS se schválenou strategií Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)**
- průběžná výzva do 31. 12. 2027
- informace na: [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - 114. výzva IROP - Kultura - knihovny - SC 5.1 \(CLLD\)](#)

Další zdroje financí

Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) Velká Morava

- finanční podpora veřejných knihoven, které jsou členy SKIP s úvazkem do 1,0 úv. na aktivity komunitního charakteru
- maximální podpora 5tis. Kč, termín předkládání žádostí do 15. 4. 2026

Nadace OSF

- grant Vzdělávání a rozvoj malých knihoven - zaměřeno na vzdělávání v oblasti digitálních kompetencí, mediální gramotnosti a souvisejících kompetencí
- výše grantu 5 - 20 tis. Kč, termín pro podání žádosti do 30. 4. 2026
- více informací na: [Vzdělávání a rozvoj v malých knihovnách - Nadace OSF](#)



Doporučení pro hledání prostředků

- sledovat aktuální výzvy - **knihovnice** na regionálních pracovištích **pravidelně dostávají report s aktuálně vyhlášenými výzvami dotačních programů a grantů v oblasti kultury**
- **využívat nabídky** různých aktivit pro knihovny, které bývají mnohdy **zdarma** (zejména vzdělávací aktivity)
- **aktivně oslovovat** místní podnikatelské subjekty s žádostí o sponzoring
- spolupracovat s místními spolky a vzájemně se propojovat
- **neomezovat se pouze na hledání finančních prostředků**, ale hledat i jinou hmotnou pomoc



Knihovna jako reprezentativní prostor obce?

Mgr. Lenka Dostálová

host: Obecní knihovna Ostopovice

Proč jsme téma zařadili?

- Dobře navržená knihovna je vizitkou obce stejně jako škola nebo náměstí. 😊
- Prostor knihovny slouží různým skupinám v různých časech po celý rok.
- Promyšlené dispoziční řešení a vstřícná atmosféra zvyšuje návštěvnost, prodlužuje dobu pobytu a přitahuje nové uživatele.

iVysílání

Hledat pořad nebo díl...



**Události
v regionech**

20. ledna 2025

Část: Knihovny v malých obcích udržují komunitní život

5 pilířů reprezentativní knihovny

- Umístění v centru obce, bezbariérovost, služby dostupné i mimo otevírací dobu.
- Viditelné označení knihovny i v orientačním systému obce a jednotný vizuální styl.



5 pilířů reprezentativní knihovny

- Přehledná a funkční dispozice, jasné zónování a návaznost na venkovní prostředí.
- Variabilita a multifunkčnost- prostor i vybavení pro různé typy aktivit a potřeby uživatelů.
- Komfort pro uživatele i personál – vybavení, akustika a vhodné osvětlení.



Knihovna proslavila vesnici. Halenkovice zaujaly výjimečnou přestavbou

Autor: Ondřej Holubec
26. listopadu 2023 12:13

Knihovna v Halenkovicích umí inspirovat nevšedním designem i přístupem ke čtenářům. Ze stísněných prostor se před dvěma lety přestěhovala do nového a nyní je inspirací ostatním. I proto získala celorepublikový titul Knihovna roku 2023.

Diskuse
(0 příspěvků)
Sdílet
článek

Proměna knihovny nemusí začínat velkou rekonstrukcí. Stačí SPRÁVNĚ rozdělit prostor 😊

Obecní knihovna Vavřinec



Malé kroky s velkým efektem

ihomoravský kraj

Obnova vnitřního vybavení knihovny ve Vavřinci

Náklady		Financování	
Zpracování projektu	14 400,00 Kč	Dotace z JMK 45.000,00 Kč Obec Vavřinec 96.488,00 Kč	
Úprava topného systému	4 307,00 Kč		
Práce (výmalba, pokládka podlahy,...)	28 675,00 Kč		
Vinylová podlaha	26 726,00 Kč		
Vybavení knihovny (nábytek, dekorace)	57 750,00 Kč		
Materiál	4 630,00 Kč		
Grafika	5 000,00 Kč		
Celkem	141 488,00 Kč		

Plánovat prostory knihoven znamená především plánovat pro lidi!

1. **Pojmenujte, co má knihovna přinášet obci**
služby, spolupráce, se školou, spolky a úřadem, sdílení prostor...
2. **Stanovte si rozpočet a postup po etapách**
co lze udělat hned, jaké budou provozní náklady...
3. **Zapojte do přípravy všechny zaangażované osoby**
knihovník, zřizovatel, architekt i uživatele;
společnými silami sladit zadání = umět naslouchat a dělat kompromisy.

NEBOJTE SE POŽÁDAT O KONZULTACI 😊

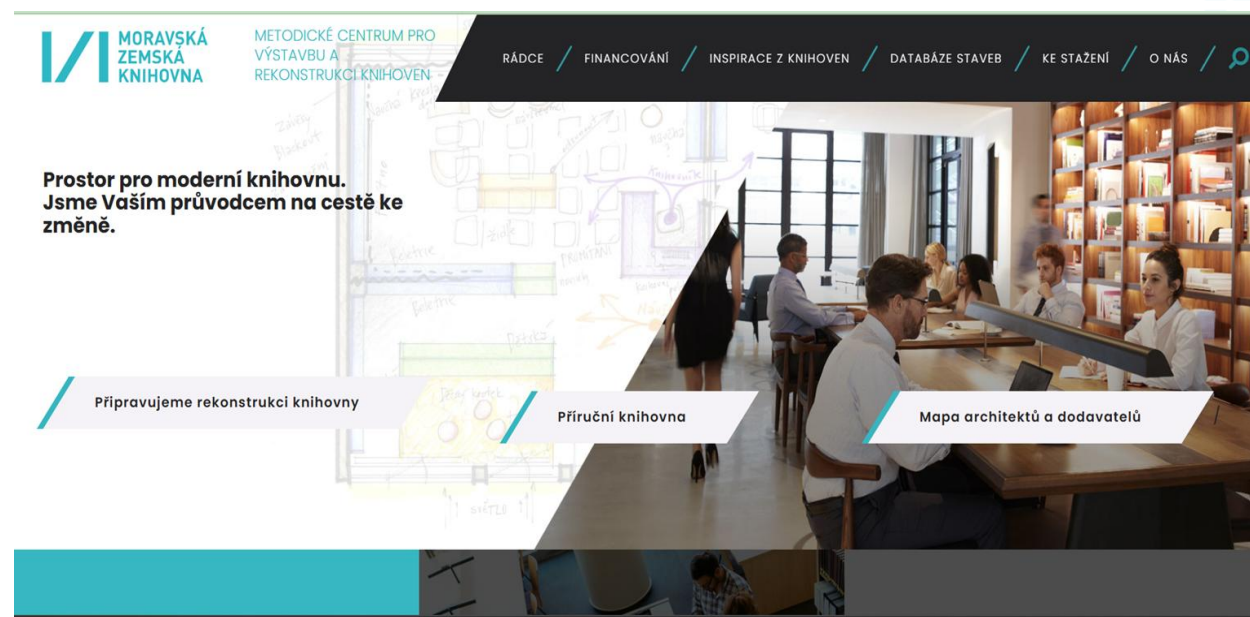


Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

www.mcvrk.mzk.cz

Bezplatné metodické poradenství:

- při plánování projektu, formulaci zadání projektu, připomínkování návrhů,
- doporučení pro dispoziční řešení prostoru,
- tipy na vybavení (nábytek, technologie),
- kontakty na architekty, výrobce a dodavatele mobiliáře,
- databáze knihoven a příklady dobré praxe,
- webové stránky, newsletter, metodické příručky, příruční knihovna



Kde hledat informace...?

Brožura
pro knihovníky
a zřizovatele



VĚŘJNÁ KNIHOVNA
SRDCE OBCE

POMŮŽEME vám proměnit knihovnu v místo, kde budou uživatelé rádi trávit volný čas.
PRINÁŠÍME vám informace, jak na přípravu rekonstrukce knihovny nebo při výstavbě nové.
UJASNÍME knihovníkům i zřizovatelům vlastní představy a zjednoduší komunikaci s architekty.
PŘIBLIŽÍME zřizovatelům současně pojetí veřejné knihovny a překvapující možnosti, které nabízí.

VI MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

2025

2., PŘEPRACOVANÉ
VYDÁNÍ

**DOPORUČENÍ
PRO VÝSTAVBU, REKONSTRUKCI
A ZAŘIZOVÁNÍ KNIHOVEN**

ZŘIZOVANÝCH A/NEBO PROVOZOVANÝCH
NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY



VI MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

LENKA DOSTÁLOVÁ, VÍT RICHTER, MARIE ŠEDÁ, ATREA SPOL. S R. O.

Přišel jsem kvůli knize, zůstal kvůli prostoru a lidem 😊

- Dobrá knihovna začíná u potřeb svých uživatelů.
- I velké změny začínají malými kroky.
- Inspirace a spolupráce jsou klíčem k proměně.
- Knihovnu tvoří lidé, prostor a to ‚neviditelné‘, čím ho dobrý knihovník umí naplnit.



Kde se v obci setkávají lidé všech věkových skupin?

Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová

host: Obecní knihovna Ratíškovice

Proč jsme téma zařadili?

- důležitá role komunitních knihoven při propojování registrovaných i neregistrovaných uživatelů všech generací a budování vztahu k místu
- důležitá role aktivní knihovnice / knihovníka pro rozvoj knihovny
- důležitá role podpory čtenářství od nejútlejšího věku



Komunitní role knihoven

- Komunitní knihovna podporuje komunikaci a rozvoj sociálního kapitálu **v místě**
- Komunitní knihovna pomáhá zvyšovat potenciál **místa**
- Komunitní knihovna pomáhá budovat vztah obyvatel k **místu**, kde žijí
- Komunitní knihovna pomáhá se zapojováním občanů do veřejného života **v místě**



Setkání s pamětníkem před obecní knihovnou



Se vzrůstajícím zájmem lidí o místo, ve kterém žijí, se zvyšuje jejich ochota se o ně starat, pocit sounáležitosti a vůle přispívat k jeho dalšímu rozvoji.

Rozvíjení partnerství

Partnerství a spolupráce:

- mateřská a základní škola, ZUŠ
- místní spolky (senioři, zahrádkáři, klub žen zájmové spolky)
- neziskové organizace (Celé Česko čte dětem, o.p.s)
- projekty (Čtení pomáhá)
- charita (oblastní charity, adopce na dálku)
- profesní organizace (SKIP ČR)
- knihovny ve spolupracujících obcích

Fundraising?



Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje

MZK uděluje s oceněním Komunitní knihovna Jihomoravského kraje uznání knihovnici / knihovníkovi, která / který se nejvíce zasloužil/a o podporu kulturního a komunitního života v dané obci udělením titulu

KNIHOVNICKÁ OSOBNOST JIHOMORAVSKÉHO KRAJE.

Jaký je knihovník, taková bude i obecní knihovna.

Nadšený? Kreativní? Má rád lidi? Vstřícný? Empatický?

Ochotný? Usměvavý? Laskavý?



Akce pro děti a jejich rodiče

Projekt Bookstart - S knížkou do života

probíhá také např. v Drnovicích (u Vyškova), setkání pro nejmenší děti a jejich rodiče

Projekt Jižní Morava čte s doprovodnou tematickou soutěží - pro děti 4 - 15 let, podpora Jihomoravského kraje

Podpora dětského čtenářství:

- nabídka leporel a nových knih včetně her (pexeso, puzzle, knihy ALBI),
- dětský koutek s vybavením,
- fixy a pastelky, omalovánky, úkoly (čtvrtletník Malý tvořivec)

Aktivity SKIP ČR: Už jsem čtenář - Knižka pro prvňáčka, Pasování prvňáčků, Noc s Andersenem, Den pro dětskou knihu, Lovci perel



S kočárkem do knihovny - Obecní knihovna Drnovice



Investice do budoucnosti obyvatel obce?

Mgr. Jan Zikuška

host: Místní knihovna Kostice

Místní knihovna může být dostupným a **přirozeným místem**, kde se lidé **vzdělávají** a získávají praktické **dovednosti** i přehled o moderních trendech, které jim pomáhají lépe fungovat v **každodenním životě**.



Vzdělávání?

Tradiční témata, ale také

- Bezpečný pohyb na internetu.
- Práce s AI a moderními online službami.
- 3D tisk.
- Virtuální realita.
- Základy programování.
- Využití nástrojů e-governmentu.
- Virtuální univerzita 3. věku
- Kreativní dílny
- Jak na tablet a chytrý telefon pro seniory



Jak na to? Recept!

Knihovna jako tradiční místo, kam si lidé chodí pro radu!

- ✓ 1× zvědavý knihovník (nejlépe s chutí učit se nové věci)
- ✓ 2 hrsti trpělivosti a schopnosti vysvětlovat
- ✓ 1 špetka odvahy pustit se do nových trendů
- ✓ 1 dobře vybavený prostor (klidně postupně dochucovat)
- ✓ 1 hrnek podpory od obce
- ✓ 2 lžíce spolupráce s nadšenci a odborníky
- ✓ 1 velká porce znalosti toho, co místní lidé potřebují
- ✓ 1 odměrka času na přípravu a organizaci
- ✓ špetka nadšení a schopnosti nadchnout ostatní

Knihovna nemusí být jenom srdce, ale také “mozek” celé obce.



Místní knihovna Kostice

Příklad **skvělé** praxe

PREZENTACE



Veletrh nápadů z knihoven

Mgr. Jan Lidmila

Bookstart

33 knihoven v Jihomoravském kraji

Místní knihovna Kořenec (okres Blansko)

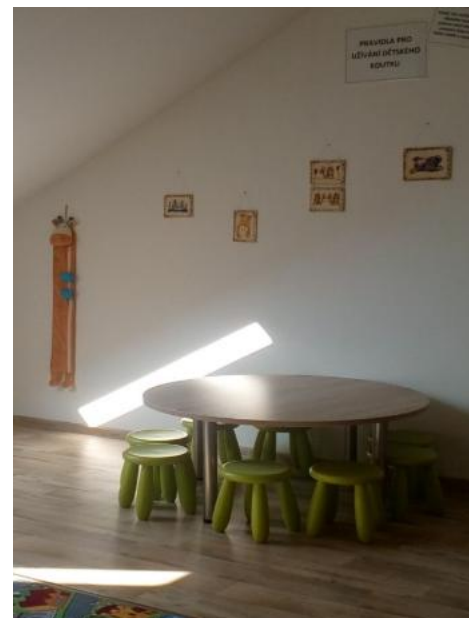
Mezinárodní projekt **S knížkou do života** podporuje čtenářskou gramotnost od nejútlejšího věku - motivační dárkové sady pro novorozence, akce pro rodiče s dětmi.



FAMILY POINT

Knihovna Vrbice (okres Břeclav)

Služba, která rodičům a prarodičům umožňuje pečovat o děti ve veřejném prostoru. Místo pro rodinu, kde lze nakojit, nakrmit či přebalit dítě, ale také získat kontakty na prarodinné organizace poskytující různé služby a poradenství.



Velikonoční dílny

Místní knihovna Litobratřice (okres Znojmo)

Odpoledne pro celou rodinu. Představení loutkového divadla, tvůrčí dílny s výrobou velikonočních ozdob (barvení sádrované dekorace, zdobení vajíček, výroba textilních kraslic, pletení pomlázky), hledání vajíček.



Příměstské tábory

Obecní knihovna Železné (okres Brno-venkov)

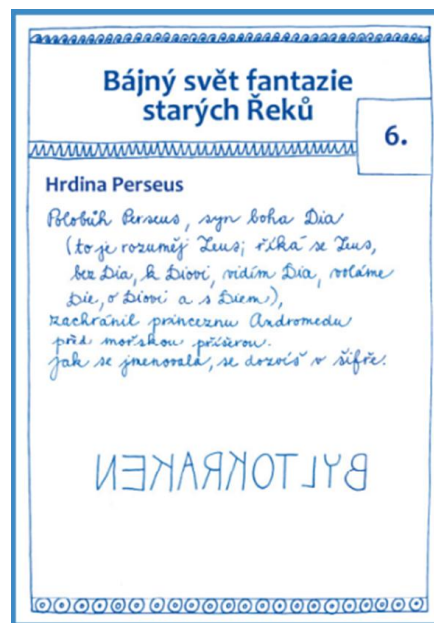
Knihovna ve spolupráci s Volnočasovým centrem Ráček pořádá týdenní příměstské tábory pro děti, zaměřené na tvoření, sport, hry, zábavu i vzdělávání.



Srpnová šifrovací hra

Obecní knihovna Poděbrad Troubsko (okres Brno-venkov)

O prázdninách je pro děti připravena šifrovací hra, jejíž téma je provázáno s aktuálním ročníkem projektu Jižní Morava čte. Jednotlivá stanoviště se nachází v obci a odměna na úspěšné luštitelé čeká v knihovně.



Fairtradové pondělky

Obecní knihovna Otnice (okres Vyškov)

Díky podpoře vedení obce nabízí každé pondělí v knihovně lahodnou fairtradovou kávu. K dispozici jsou také informační materiály o Fairtrade, putovní výstavy či filmy s touto tematikou.



Knihovnické kvízy

Místní knihovna Vavřinec (okres Blansko)

Kvízy jsou skvělým způsobem, jak přilákat nové návštěvníky, podporují nejen zábavu, ale také rozvoj znalostí, intelektuální růst a posilují komunikační dovednost a rozvoj týmové spolupráce.



Semínkovna

Obecní knihovna Dolní Bojanovice (okres Hodonín)

Prostor pro sdílení a výměnu semínek mezi začínajícími a již zdatnými pěstiteli. Podpora pěstování tradičních a okrajových odrůd okrasných i užitkových rostlin.



Virtuální univerzita 3. věku

Obecní knihovna v Ořechově (okres Brno-venkov)

Zájmové vysokoškolské studium U3V bez ohledu na vzdálenost od sídel vysokých škol a univerzit. Předpokládaná doba studia jsou 3 roky, studenti absolvují 6 přednášek za semestr.



Digitální odyssey

Obecní knihovna Mokrá-Horákov (okres Brno-venkov)

Program pomáhá seniorům zbavit se obav z moderních technologií a naučit se bezpečně používat chytré telefony a tablety.



Inovace v knihovnách

Krajská květnová knihovnická konference

Termín: 26. května 2026

Místo: Moravská zemská knihovna v Brně

Den brněnských knihoven



ZPĚTNÁ VAZBA

PROSÍM, neváhejte vyplnit



1url.cz/@knihovna-srdce